

GLUKOZAMIN KEZELÉS KÉRDÉSEI

A glukózamin hatásos a térdízületi osteoarthritis okozta fájdalom kezelésére

Doshi R. és Ostrovsky D. JAMA 2018; 320(24). Explore. 2019. 15. 317-9.

Az osteoarthritis (OA) az egyik leggyakoribb ízületi betegség. Az Egyesült Államokban csak a tüneteket okozó térdízületi gyulladás több mint 14 millió egyént sújt. Az OA jellemzője az ízületi porc pusztulása, a subchondrális csontállomány átépülése, és az ízületet mozgató izmok gyengesége. Mindezek ízületi fájdalmat, duzzanatot, deformitást, és instabilitást eredményeznek. Az életkor előrehaladtával és a népesség várható élettartamának hosszabbodásával az OA prevalenciája várhatóan tovább nő. Egy előrejelzés szerint, OA-tól szenvedők száma 2040-re meghaladja a 78 milliót. Az OA legfontosabb következményei a jelentős fájdalom és rokkantság. Tetemes a betegség gazdasági terhe.

Az OA ellátása életmód-változtatásból és gyógyszeres kezeléssel áll. Az súlyosbodásának megelőzésére kiadott irányelvek az izomerőt növelő és aerob edzést tartalmazó, egyénre szabott programot javasolnak testsúlycsökkentéssel kiegészítve. A fájdalomcsillapítást nem-szteroid gyulladásgátlókra (NSAID-okra) ajánlják alapozni, noha ezeknek a gyógyszereknek többféle kockázata, ellenjavallata és mellékhatása is van.

A kondroitin-szulfát és a glukózamin-szulfát népszerű alternatív szerek az OA-val járó fájdalom csillapítására. A glukózamin-szulfát csillapíthatja az OA okozta fájdalmat, javíthatja a fizikai funkcióképességet, és mérsékelheti az ízületi rés beszűkülésének radiológiai tüneteit. Egy 2018 végén közzétett, rendszerezett szakirodalmi áttekintés és meta-analízis szerint a glukózamin-szulfát kis-közepes mértékben enyhítheti a térdízületi OA betegek fájdalmát, és javíthatja fizikai funkcióképességüket. Ez a szemletanulmány ezekre a megállapításokra összpontosít.

Ez a szakirodalmi áttekintés többféle, a térdízületi OA gyógyszeres kezelésére alkalmazott szer, többek között fájdalomcsillapítók, NSAID-ok, az OA tüneteit befolyásoló, lassú hatású gyógyszerek (SYSADOA) hosszú távú hatásait vette számba. Öt, kulcsfontosságú, adatbázisban kutattak a térdízületi OA gyógyszeres kezelését értékelő, a résztvevők állapotát legalább egy éven át figyelemmel kísérő, randomizált-kontrollos vizsgálatok után. Összesen 47 vizsgálatot dolgoztak fel; ezek többségét (70%) magas színvonalúnak ítélték, a fennmaradók esetében jelentős volt a torzulások kockázata. A statisztikai elemzés a következőket tartalmazta: 1. a hagyományos helyett hálózati metaanalízist végeztek; 2. ha az adott vizsgálat-

ból nem számoltak be variabilitási mutatókról, akkor a más vizsgálatok során meghatározott maximális standard deviációt számítottak be. Továbbá post hoc szenzitivitáselemzéseket végeztek, amelyek összhangban álltak a vonatkozó, primer elemzések eredményeivel.

Noha a fájdalomerősség változása szempontjából értelmezett hatásnagyságot tekintve minden becslés esetében jelentős volt a bizonytalanság, glukózamin-szulfát alkalmazása esetén a placebo kezeléshez képest mérséklődött az OA-val járó térdfájdalom. Ez az összefüggés a magas torzulási kockázatú vizsgálatok figyelmen kívül hagyása után is megmaradt. Ezen felül, glukózamin-szulfát hatására a fizikai funkcióképesség is szignifikánsan javult, és szignifikáns javulást észleltek az ízületi rés beszűkülése tekintetében is, az átlagos különbség 0,16 mm volt. Az ízületi rés beszűkülését a kondroitin-szulfát is mérsékelte. Az átlagos különbség 0,12 mm volt. Mindhárom terápiás végpontot (térdízületi fájdalom, fizikai funkcióképesség, és az ízületi rés beszűkülése) tekintve, a glukózamin-szulfát bizonyult a legjobbnak az összes, a szemletanulmányban értékelt gyógyszer (közülük a NSAID-ok) közül.

Ez a rendszerezett szakirodalmi-áttekintés és meta-analízis még világosabbá tette a glukózamin-szulfát és a kondroitin-szulfát lehetséges szerepét a térdízületi OA kezelésében. A vizsgálat erényeként említhető az áttekintés magas minőségű algoritmus, a randomizált-kontrollos vizsgálatok beválogatásának szigorú kritériumai, a torzulások felmérése, és az eredményeket szenzitivitáselemzésekkel alátámasztó statisztikai analízisek.

Összegezve, az áttekintés azt jelzi, hogy a glukózamin-szulfát enyhítheti az OA-val járó térdízületi fájdalmat, javíthatja a fizikai funkcióképességet, és mérsékelheti az ízületi rés beszűkülésének radiológiai tüneteit – sőt ez utóbbit a kondroitin-szulfát is elérheti hosszabb idő (≥12 hónap) alatt. Az áttekintés azt is bizonyítja, hogy fájdalomcsillapítás terén a glukózamin-szulfát hatássósága felér a NSAID-okéval, vagy akár felül is múlhatja azokét. Mindezt figyelembe véve, az OA kezelésére jelenleg alkalmazott terápiákat nem toleráló, vagy azok alkalmazása ellenére sem javuló betegek számára a glukózamin-szulfát kedvező hatású, kiegészítő és/vagy alternatív gyógyszer lehet.

Forgács Sándor dr.